



Наша СЛОВА



Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 18 (1117) 2 ТРАЎНЯ 2013 г.

Са святам Вялікадня!



Вялікдзень

Вялікдзень,
Вялікдзень -
Цудоўнейшы дзень!
Як сонейка ўзыйдзе,
Адступіцца цень.
Гэтым днём
Ісус Хрыстос
з мёртвых уваскрос.
Ён цяпер
Глядзіць на нас
З вышыні нябёс.

Хто ў нядолі,
хто ў бядзе -
Ён да тых ідзе,
бо шануе нас усіх
як дзяцей Сваіх.

Ён прыйдзе
Ён прыйдзе,
як чысты прамень.
А злодзей,
а злыдзень
зашыецца ў цені!

Вялікдзень,
Вялікдзень -
цудоўнейшы дзень!

А. Вольскі.

28 красавіка - дзень памяці Кірылы Тураўскага

"Жыццяпіс" Кірылы Тураўскага не паведамляе дакладных датаў пачатку і канца яго зямной дарогі. Вядома, што ён нарадзіўся роўна 900 гадоў назад, быў сынам багатых бацькоў, але "богатства" і "славы тленныя міра сего" яго не вабілі. "Жыццяпіс" паведамляе, што ён атрымаў высокую адукацыю, засвоіўшы веды і ідэі і візантыйскага, і рымскага свету, "добрае і звычце святых книг поучению".

Незадоўга да дня памяці Святога Кірылы Тураўскага ТБМ выпусціла мастацкую паштоўку да 900-годдзя з дня народзінаў выдатнага беларускага асветніка і багаслова.

Скарыстана карціна А. Марачкіна "Кірыла Тураўскі", 1987 года. Дызайн Ігара Марачкіна.

Наш кар.

ISSN 2073-7033



9 772073 703003 >



100 гадоў з дня нараджэння Рыгора Рэлеса

РЭЛЕС Рыгор (Гірш) Львовіч, апошні пісьменнік Беларусі, які пісаў на ідыш. Нарадзіўся 23.04.1913 года ў г. Чашнікі Віцебскай вобласці ў сям'і службоўца.

У мястэчку была толькі беларуская школа-сямігодка. У школьнай насценгазете з'явіліся першыя вершы Грышы Рэлеса - на беларускай мове. Бацька будучага пісьменніка, Лейба Рэлес, - меламед, які навучаў габрэйскіх дзетак не ў хедары, а на хаце. Сыну на ўсё жыццё параіў: "Пішы на роднай мове. Толькі тады патрэбныя словы знойдуцца". І Гірш выканаў завет бацькі. Першы яго верш на ідыш быў апублікаваны ў габрэйскай моладзевай газете "Юнгер арбэтэр" ("Малады працоўны") у 1930 годзе. Скончыў Віцебскі педагогічны тэхнікум (1933), вучыўся на габрэйскім аддзяленні літаратурнага факультэта Менскага педагогічнага інстытута імя М. Горкага.

У габрэйскую секцыю Саюза пісьменнікаў БССР Р. Рэлеса прынялі ў 1936 годзе па рэкамендацыі Ізі Харыка і Зеліка Аксельрода. Але ўжо ў верасні 1937-га Харык быў рэпрэсаваны і ваеннай калегіяй Вярхоўнага суда СССР 28 кастрычніка прысуджаны да вышэйшай меры пакарання. На наступную раніцу прысуд прыведзены ў выкананне. Не

паспеўшы скончыць следства, расстралялі і адказнага сакратара часопіса, паэта З. Аксельрода. Рэлеса выключылі з Саюза пісьменнікаў БССР, звольнілі з рэдакцыі часопіса "Вожык". Насілу ўдалося яму ўладкавацца ў карэктарскую друкарню. А часы наставалі змрочныя. Пачаўся крыжовы паход на "бязродных касмапалітаў", якія мелі нават наймаляе дачыненне да габрэйскай культуры. У 1937-1941 гг. працаваў выкладчыкам рускай мовы і літаратуры ў сярэдніх школах Слуцка і Наваградка. З чэрвеня 1941 г. - у Савецкай Арміі, а з 1942 г. - адказны сакратар шматтыражнай газеты "Строитель". У 1945 - 1947 гг. быў літработнікам у рэдакцыі піянерскай газеты "Зорька", а ў 1947 - 1973 гг. выкладаў рускую мову і літаратуру ў вярхоўных школах рабочай моладзі ў Менску. Узнагароджаны медалём.

Упершыню выступіў у друку ў 1931 г. Пісаў на ідыш і рускай мовах. Выдаў зборнікі вершаў на ідыш "Пачатак" (1940), "Вершы" (1941). У 1961 г. у перакладзе на беларускую мову выйшла кніга вершаў "Бяроза пад акном". Пастаянна друкаваўся на старонках габрэйскага часопіса "Саветыш Геймланд" ("Савецкая Радзіма", Масква). Першая апавесць "Пра тое, чаго не



ведаючы вучні" надрукавана ў 1955 г. у часопісе "Польмя" ў перакладзе на беларускую мову. Аўтар апавесці "Запіскі майго калегі" (1960), "Цераз цяжкі парог", (1976), зборнікаў прозы "Сябры і знаёмыя" (1963), "За цеснымі партамі" (1966), "У родным кутку" (1972), "Пад кожнай страхой" (1979). У 60-х гадах яго вершы перакладаў на беларускую мову паэт Рыгор Барадудлін, які сказаў пра свайго сябра так: "Яго ратаваў гумар. Смех скрозь слёзы..."

Апошнія гады жыцця Рэлес быў актыўны ў габрэйскай грамадзе Менска, вёў гурток для вывучальных ідыш. Памёр пісьменнік 18 верасня 2004 года ў Менску ва ўзросце 91 года.

Дапаможам ТБМ!

Паважаныя сябры і прыхільнікі роднай беларускай мовы! Да Вас звяртаецца сакратарыят ТБМ з просьбаю аб дапамозе.

Паводле новага Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, з 1 красавіка гэтага года кошт арэнды за сядзібу ТБМ павысіўся на 60% і дасягнуў 9 мільёнаў 801 тысяча 600 руб. у месяц. Акрамя таго, мы мусім аплачваць тэлефон, камунальныя і паштовыя паслугі.

Нягледзячы на шматлікія звароты грамадзян Беларусі ў Адміністрацыю і Кіраўніцтва спраў Прэзідэнта з просьбай пакінуць для ТБМ ільготны кошт арэнды, мы не атрымалі станоўчага адказу.

Для таго, каб утрымаць сядзібу арганізацыі ў Менску ў гэтых умовах, нам неабходна штомесяц збіраць 10 мільёнаў беларускіх рублёў у выглядзе ахвяраванняў і складак сяброў і прыхільнікаў ТБМ. Калі пяць тысяч прыхільнікаў роднай мовы ахвяруюць штомесяц усяго дзве тысячы рублёў, наша арганізацыя не загіне і ў каторы раз прадэманструе сённяшняму ўладзе сваю годнасць. Імёны асобаў, якія ахвяруюць пасільныя сродкі на падтрымку дзейнасці ТБМ, будуць надрукаваныя ў газете "Наша слова", што стане гістарычным сведчаннем змагання грамадзян за права "людзьмі звацца".

Мы просім беларускіх журналістаў праявіць салідарнасць і давесці наш заклік да грамадзян Беларусі.

Рахунак ГА "ТБМ імя Францішка Скарыны" №3015741233011 ў Аддзяленні № 539 ААТ "Белінвестбанка", код 739

Зварот прыняты на пасяджэнні сакратарыяту ТБМ 25 красавіка 2013 г.



Падляшша ці Падлесесе?

Шаноўны Станіславе, маю тапанімічны клопат. Як я заўважыў, газета "Наша слова" з нейкага часу паслядоўна замяняе назву рэгіёну Падляшша на "Падлесесе", а прыметнік Падляскі (або "Падляшскі" сталінскім правапісам) як частку тапонімаў: напр., Бельск-Падля(ш)скі - на Бельск-"Падлескі".

Я перакананы, што гэтая замена традыцыйнае назвы аднаго з буйных беларускіх этнічных рэгіёнаў беспадстаўная. Рэч нават не ў тым, што ў беларускіх гістарычных крыніцах і энцыклапедыях пануе форма **Падляшша**, што ў ВКЛ было **Падляскае ваяводства**, што не варта ўводзіць блытаніну з вёскамі Падлесесе, якіх нямала ў розных раёнах. Падляшша - спрадвечны беларускі тапонім паводле формы і зместу, і ён, як і кожны помнік нашай культуры, падлягае зберажэнню і ахове.

Словаўтваральная мадэль **пад-**[корань]-**-е** добра вядомая беларускай народнай геаграфічнай тэрміналогіі. Параўн.:

- падзёр'е** 'месца каля возера' Прапойскі р-н;
- падлесесе** 'месца каля балота (алёсу) Гомельскі, Рэчыцкі р-ны;
- падберажжа** 'месца, якое прылягае да берага' Прапойскі р-н;
- падбор'е** 'месца каля бору' Прапойскі р-н;
- падгароддзе** 'сенажаць, якая знаходзіцца ніжэй за агароды' Прапойскі р-н;
- падлесесе** 'поле (луг) каля лесу' Прапойскі р-н, Смаленшчына і г. д. *У: Яшкін І. Я.*

Беларускія геаграфічныя назвы. Тапаграфія. Гідралогія. Мн.: "Нав. і тэхн.", 1971.

Як добра відаць з прыкладаў, сэмантична тэрміны такой мадэлі абазначаюць мясцовасць побач з (або - для моўцы - перад) аб'ектам, да якога адрасуе корань слова.

Прыстаўка/прыназоўнік **пад(-)** у складзе ўласна тапонімаў, калі яны абазначаюць прастору, як правіла, мае такое самае значэнне - лакалізацыя мясцовасці "па дарозе да" аб'екта, абазначанага коранем або назоўнікам:

- Пад Літоўшчыну**, поле. Стаўпецкі р-н; **Пад Мазуроў**, сцежка. Стаўпецкі р-н; **Падрубеежжа**, урочышча. Лоўчыскі р-н; **Падтатары**, поле. Стаўпецкі р-н; **Падбалоцце**, урочышча. Пружанскі, Дрысенскі р-ны і г. д. *У: Мікратапанімія Беларусі. Матэрыялы. Рэд. М. В. Бірыла, Ю. Ф. Мацкевіч. Мн.: "Нав. і тэхн.", 1974.*

Такім чынам, прасторавы тапонім **Падляшша** мае празрыстую семантыку: зямля **па дарозе да ляхаў**, рэгіён **побач з ляхамі** (г. зн. палякамі). Цалкам відавочна, што такая назва магла быць дэдавана гэтай зямлі толькі беларусамі і ні ў якім разе не палякамі. Сумневаў у этымалогіі слова **Падляшша** не пакідае яго літоўская форма **Palenke**, утвораная паводле той самай мадэлі, што і беларуская, і ад кораня **lenk(-as)** 'лях, паляк'. Параўнай іншы літоўскі рэгіён **Parguse** - літаральна 'Падпруссе', памежжа Прусіі з літоўскага боку, але не сама Прусія.

Што да фанетычнага

Мы вельмі радыя, што ў газеты "Наша слова" ёсць такія ўважлівыя чытачы, як шаноўны і паважаны Вінецук Вячорка, які зусім слушна заўважыў, што з **некаторага часу** "Наша слова" пачало ўжываць тэрміны **Падлесесе** і **падлескі** заміж **Падляшша** і **падляшскі**. "Наша слова" па магчымасці пазбягае слоў **Падляшша** і **падляшскі** з 1997 года ад моманту пераходу яго ў Ліду. Магчыма, не заўсёды паслядоўна, а магчыма, зараз гэта стала больш прыкметным таму, што ў апошні час мы больш пішам пра гэты рэгіён.

Гэта не ёсць нейка там спецыяльная пазіцыя, гэта ёсць фактам таго, на нашых тэрыторыях ніхто са звычайных людзей не ведаў і не ведае ніякага **Падляшша** і ніякіх **падляшшаў**, якія б там жылі. Відавочна, таму, што ніякіх падляшаў там ніколі не было, як не было побач і ляхаў. Гэтыя землі заўсёды межавалі з мазурамі і, каб там хацелі неяк так вызначыць сваё месца, то назваліся **Падмазур'ем**, ці яшчэ як, але пры чым тут ляхі. Гэтыя землі заўсёды называліся проста Бельская зямля, Драгічынская зямля, Медніцкая зямля і г. д. Назва **Падляшша** не з'яўляецца ні народнай, ні беларускай. Тэрмін **падляскі**, які дакладна абазначае **пад-**

лескі, пачаў шырока ўжывацца з 1513 года, калі паводле прывілею Жыгімонта I было ўтворана Падляска-Берасцейскае ваяводства. Назва ваяводства мае канкрэтнае польскае паходжанне, незалежна ад таго ці існаваў тапонім **падлескі** да таго ці не. І ўсе наступныя запісы ва ўсе дакументы ідуць ад назвы ваяводства, а не ад чаго-небудзь іншага. У Перапісе войска Вялікага Княства Літоўскага за 1528 год, непасрэдна пасля 1513, запісана **"Воеводства Подляское"**. Яшчэ ніхто не паспеў нічога змяніць: ні філолагі, ні навукоўцы, ні пісары, ні народ. Яшчэ ўсё аўтэнтычнае. У дакументах наступных часоў, асабліва пасля шматразовага перапісвання ў расейскіх канцэлярыях шырока ідзе гэтак **Падляшша**, каб ясныя акресліць месцазнаходжанне або паказаць прыніжаны статус беларускага насельніцтва, якое там знаходзілася пад дамінаваннем ляхаў. Нідзе ў польскіх дакументах такога тэрміну няма. Рэдактары польскіх газет, з якімі давялося гутарыць колькі дзён таму ніякага **Падляшша** ніколі не чулі.

Такім чынам назва **Падлясе** прымянілі палякі да ваяводства, менавіта таму, што, як слушна паказвае шаноўны

аблічча тапоніму, то ў крыніцах ён зафіксаваны з агаласоўкай **ля-**, а ня **-ле-**. Гэта датычыць фіксацыяў як па-старабеларуску кірыліцай і латынкай, так і па-польску: старадаўняе **Podlasze**, пазней **Podlasie**, прычым калі пачатная форма відавочна паходзіць ад кораню **lach**, то пазнейшую фанетычна і схематычна можна ўзводзіць як да кораню **lach**, так і да кораню **las**.

Калі лічыць тапонім **Podlasie** польскім, а не адаптаваным у польскай мове беларускім, - тады, сапраўды, узнікае варыянт перакладу польскага тапоніма на беларускую мову: **Podlasie** (калі ад **las**) - **"Падлесесе"**. Але з геаграфічнага гледзішча беларусаў **"Падлесесе"** рэгіён не мог называцца, сярод іншага, і таму, што велізарныя пушчы (Аўгустоўская, Белавежская) знаходзяцца на ягонай тэрыторыі (або ў яе пачатку, калі рухацца з усходу на захад, - тады б ён быў **"Залесесе"**). З вялікай доляй умоўнасці рэгіён маглі назваць **Падлесесе** толькі палякі, для якіх ён мог успрымацца перадполем вялікіх лясоў, калі рухацца з захаду на ўсход.

Такім чынам, замест спрадвечнабеларускай і матываванай формы **Падляшша**, якая пацвярджае этнічную беларускасць рэгіёну, выбіраецца штучная форма **"Падлесесе"**, перакладзеная з польскага **Podlasie** з памылковай этымалагізацыяй. Мяркую, органу Таварыства беларускай мовы трэба вярнуцца да беларускага слова.

З павагай **Вінецук Вячорка.**

Рэдакцыя.

Зніжка - за беларускую мову

Будаўнічая кампанія "Славія" размясціла білборд з надпісам "Пры звароце на беларускай мове - зніжка - 10%". І гэта толькі пачатак рэкламнай акцыі. Акцыя арганізаваная ў Гомелі, накіраваная на тое, каб надаць больш высокі статус беларускай мове, а ініцыятарам такой ідэі выступіў грамадскі актывіст Пётр Філон, паведамляюць "Сильные новости".



Цэнтральнай частцы горада пашырыць на продаж ювелірных вырабаў. Калі практ дасць пазітыўныя вынікі, кампанія плануе яго

Першы білборд, які аналізуюць зніжкі на корпусную мэблю, кампанія размясціла на вуліцы Галавацкага. У хуткім часе яшчэ адзін мае з'явіцца ў

Фота odsgomel.org.

Пра гісторыю беларускай астраноміі па-беларуску

Астраномія займае адно з самых галоўных месцаў у фундаменце сучаснай навукі. Веданне законаў Сусвету пашырае наш светапогляд ад межэй Зямлі да бяскрайняга Космоса, паказвае наша месца і прызначэнне ў ім.

Асабліва цікавасць выклікае гісторыя развіцця гэтай навукі, поўная трагічных момантаў, фенаменальных адкрыццяў і рэвалюцый у нашай свядомасці. Свой вялікі ўклад у гэтую гісторыю зрабіла і беларуская астраномія. І менавіта развіццю нашай астранамічнай навукі прысвечаная кніга Леаніда Лаўрэша "І зорнае неба над галавой..." , якая толькі што выйшла ў выдавецтве "Лімарыус".

У сваёй кнізе аўтар часцей за ўсё звяртаецца да развіцця навукі аб зорках у сценах Віленскага ўніверсітэта. Ён паказвае, што разам з поспехамі ў выкладанні гуманітарных навук, Галоўная літоўская школа (тагачасная назва ўніверсітэта) актыўна выкладала фізіка-матэматычныя навукі і ў першую чаргу, астраномію.



Значная частка матэрыялу прысвечаная дзейнасці славытага беларускага астранома, рэктара ўніверсітэта Марціна Пачобута-Адліяніцкага. Кніга таксама ўзгадвае асобаў, якія былі звязаныя з беларускай астраноміяй праз мастацтва і літаратуру, праз

Кніга таксама ўзгадвае асобаў, якія былі звязаныя з беларускай астраноміяй праз мастацтва і літаратуру, праз

якое выпусціла кнігу ў свет, Марына Шырко, загадчык планетарыя Менскага палаца дзяцей і моладзі Аляксандр Мікуліч і інш. Адбылася паўтарагадзінная размова, пад час якой аўтар адказаў на шматлікія пытанні прысутных.



Прэзентацыя закончылася паказам зорнага неба і лекцыяй на беларускай мове, якую правёў Віктар Малышчыц.

На апошняй старонцы вокладкі змешчаны верш Максіма Багдановіча:

*Я хацеў бы спаткацца з Вамі
на вуліцы
ў цёмную сінюю ноч
І сказаць:
"Бачыце гэтыя буйныя зоркі,
Ясныя зоркі Геркулеса?
Да іх ляціць наша сонца,
І нясецца за сонцам зямля.
Хто мы такія?
Толькі падарожныя -
папутнікі сярод нябёс.
На што ж на зямлі
Сваркі і звадкі, боль і горыч,
Калі ўсе мы разам ляцім
Да зор?"*

Вялікія словы вялікага паэта, але ж колькі работы мы павінны зрабіць усе разам, каб усім разам ляцець не абы-куды, а да нашых, беларускіх зор. І кніга Леаніда Лаўрэша важкі камень у тым бруку, на той вуліцы, перад тымі зорамі.

*Нам кар.
Фота Таццяны Вароніч.*



У даўняй сяброўкі юбілей



санне вершаў па-беларуску. У выніку двухмоўнымі былі выдадзены зборнікі вершаў "У зязюльчыным барку" (2002 г.) і "Жывая" (2008 г.)

Мая Львовіч пераклала на украінскую мову дзве кнігі беларускай прозы, вершы М. Багдановіча, Янкі Купалы, Якуба Коласа, Максіма Танка, У. Караткевіча, Р. Бара-

80 гадоў споўнілася Маі Давыдаўне Львовіч, украінскай і беларускай паэтэсе, перакладчыцы. Яна нарадзілася 23 красавіка 1933 года ў Адэсе. Яе бацькі паходзілі з Гомельшчыны. Пасля вайны пераехалі ў вызвалены Харкаў, дзе Мая закончыла вучобу ва ўніверсітэце і пачала працаваць у выдавецтве "Прапор". Пачынала пісаць вершы спачатку па-руску, потым па-украінску. Наведаўшы радзіму бацькоў, зацікавілася беларускай літаратурай. Сустрэчы з Максімам Танкам, Уладзімірам Караткевічам, Варленам Бечыкам натхнілі яе на напі-

дуліна, А. Пысіна, Н. Мацяш і інш. Летась наша даўняя сяброўка прыслала ў Менск сваю новую кнігу "Балагола", дзе прадстаўлены яе вершы, а таксама ўзоры габрэйскага фальклору ў яе перакладах на украінскую і беларускую мовы.

Я з Майй Давыдаўнай знаёмы па перапісцы з лзьвоўскіх 1960-х гадоў. У 70-х мы сустрэліся ў Даме творчасці "Каралішчавічы".

Дружба даўжыніё ў паўстагоддзе... Калі ўсё-ўсё на свеце рушыцца, Дружба - не на адыходзе: Паміж намі кружыцца", -

- пісала мне Мая з Харкава 2.01. 2011 года. З нашай паўвекавой перапіскі прапаную азнаёміцца з яе паэтычным наробкам, каб чытачы хоць такім чынам адчулі голас паважанай і дарагой для Беларусі юбіляры.

Сяргей Панізік.

Мая Львовіч

* * *

Зберагала ў душы суніцу,
Прынесеную з лесу
Каралішчавіцкага ў святліцу.
Сорак год берагла,
А цяпер аддала
Вершу.

Хоць свайму, а шкада.
Бо суніцы -
Вершамі грашы - не грашы,
Лепш растуць у душы,
А не з кніжкамі на паліцы.

* * *

Ці памятаеш
позні свой прыезд?
Са мной быў
Каралішчавіцкі лес.
Так горка страціць веру.
Не зняверымся,
І не апусцім на той лес навес.

Былі мы там нядаўна,
ці даўно?
Ці так даўно,
што больш не паўторыцца?
Калі відно зялёнае дно,
То памяць Каралішчавіч
не зморыцца.
29.05. 1997 г.

Віншуем сяброў ТБМ, якія нарадзіліся ў траўні

Абухоўскі Юры
Адамковіч Аляксандр Эдм.
Азарка Вольга Уадзіміраўна
Акуленка Міхаіл
Александровіч Разалія Адам.
Алесіна Таццяна Міхайлаўна
Аляшчэня Мікалай Мікал.
Анапрыенка Ірына
Анішчык Барыс Вітальевіч
Апалька Жанна Віктараўна
Арлоў Валянцін Мікалаевіч
Аскерка Зміцер
Астахновіч Андрэй Казімір.
Бабіч Юры Міхайлавіч
Бакшун Валянціна
Баланчук Эдуард Мікалаевіч
Баркун Юры Васільевіч
Бародзіч Сямён Дзмітрыевіч
Бароўскі Анатоль Мікалаевіч
Богуш Святлана Яўгенаўна
Бордак Уладзімір Адамавіч
Брыцько Уладзімір
Буднік Янка Фёдаравіч
Буз Андрэй Віктаравіч
Буката Людміла Аляксандр.
Бушыляў Юрась Сямёнавіч
Быкава Надзея Мартынаўна
Быстранкова Таіса Вікенц.
Бяйдук Наталля
Вайцэховіч А.Р.
Валіцкая Іна
Валашчык Мікола Антонавіч
Валчок Ліля
Вараб'еў Уладзімір Раманавіч
Васілеўская Кацярына
Васільева Кацярына
Васільчук Іван Дзмітрыевіч
Вішнеўская Дар'я Дзмітр.
Галубовіч Вольга
Галуштаў Эдуард
Гарбачэўскі Васіль
Гладкі Леанід Анатольевіч
Гнеўка Анатоль Лявонавіч
Грудзіна Аляксандр Пятров.
Грумо Зміцер
Грышкевіч Кірыла Уладзімір.
Давыдзік Кацярына Канстан.
Даніловіч Раіса
Дзяконскі Аляксандр Алякс.
Драўніцкая К.М.
Драўніцкі Іван Пятровіч
Дрозд Галіна
Думанскі Аляксандр
Жабінская Марыя Пятроўна
Жукоўская Таццяна Яўген.

Жураўлёва Таццяна Сярг.
Іванова Анфіса Міхайлаўна
Ісайкіна Вольга Юр'еўна
Кабылка Віталь
Кавальчук Галіна Тадэвуш.
Казакевіч Юры Іосіфавіч
Калакольцава Аліна
Калацкая Вольга
Калеснікава Алена Уладзімір.
Калыда Ніна Фёдараўна
Камко Наталля Юр'еўна
Кампанец Святлана Юр'еўна
Кандракоў Міхаіл Валер'евіч
Кандратовіч Ян Янавіч
Кандрацьеў Андрэй Васіл.
Карнееў Віктар Васільевіч
Кароль Аляксей Сцяпанавіч
Карлінская Юлія
Карповіч Андрэй Іванавіч
Карцель Настасья
Касаец Іван Язэпавіч
Касцюк Георгі Васільевіч
Каўлярова Т. М.
Клімуць Вольга
Кляшторная Мая Тодараўна
Корзан Сцяпан Уладзіміравіч
Корзан Уладзімір Сцяпанавіч
Корзан Яніна Браніславаўна
Кот Алена
Коўган Сяргей Яўгенавіч
Кравец Дзмітры Юр'евіч
Крук Віктар Фёдаравіч
Кручкоў Сяргей Мікалаевіч
Кудрашоў Віктар
Лабачоў Яўген Дзмітрыевіч
Лагун Вольга Эдвардаўна
Лапо Аляксандр Іванавіч
Латоцін Лявон Аляксандрав.
Лебедзева Наталля Мікал.
Леўшык Станіслаў Станіслаў.
Лук'янцаў Кірыла
Лытнёў Міхаіл
Ляскоўская Зоя Нікіфараўна
Майсеня Людміла Іосіфаўна
Макарскі Андрэй Георгіевіч
Макарчык Уладзімір
Мальшава Галіна
Малько Пётр Іванавіч
Мальцава Ганна Валянцін.
Марцінкевіч Яўгенія
Мацвеева Таццяна Генадз.
Мацвееў Максім Іванавіч
Мекшыла Мікалай
Міцкевіч Кастусь
Міцкевіч Яўген Фаміч

Моніч Алесь
Мурашка Людміла Мікал.
Мяснянкіна Ала Міхайлаўна
Навасельская Таццяна Уладз.
Нарушэвіч Міхаіл Алегавіч
Натынчык Уладзімір Алякс.
Ніжанкоўская Ірына Уладз.
Нікіпорчык Віктар
Отчык Андрэй
Панізік Сяргей Сцяпанавіч
Паплаўская Ірына Станіслаў.
Паўлаў Міхаіл Іванавіч
Паўлініч Валеры Валерыевіч
Пашкевіч Ігар
Пералыгін Алесь
Пожанька Ігар Леанідавіч
Пратасавіцкая Марыя Георг.
Праўдзін Віктар Аляксандр.
Пуцікаў Ілля
Пыжык Аляксей
Пятрашкіна Мая
Радзюк Алена Іванаўна
Радзюк Уладзімір Сяргеевіч
Рачэўскі Станіслаў Рыгоравіч
Рубанік Таццяна
Рухлова Тамара
Сабуць Галіна Эдмундаўна
Салаўеў Зміцер Сяргеевіч
Салговіч Вольга Віктараўна
Самасюк Ганна
Сідар Маргарыта
Сідаровіч Яніна Дзмітраўна
Сілкова Раіса Іванаўна
Сільвановіч Станіслаў Алёйз.
Сіўко Франц Іванавіч
Снітко Вольга Уладзіміраўна
Снітко Галіна Мікалаёўна
Станевіч Тамара Іосіфаўна
Станевіч Юры
Строкач Аляксандр Пятр.
Стукаў Віктар Якаўлевіч
Сцефановіч Рамуальд
Счасная Нэлі Пятроўна
Сяліцкая Рыта
Талкачыкава Кацярына Ал.
Таневіч Галіна Янаўна
Цвікевіч Мікалай Аляксеевіч
Шантар Дзіяна Георгіеўна
Шыла Уладзімір
Шыманіца Ала Іванаўна
Шышкавец Ала Аркадзеўна
Юрэвіч Генрых Іосіфавіч
Якубчык Генрых
Яніцкая Мая Міхайлаўна
Яцыновіч Святлана

нашых выпускнікоў адразу знаходзяць працу паводле спецыяльнасці

згодна з даследаваннем, праведзеным Эдвэйзер Груп

УНІВЕРСІТЭТ ЛАЗАРСКАГА
ВУЧЫСЯ ПОСПЕХУ

www.lazarski.ru
tel.: +48 500 167 406
e-mail: belinfo@lazarski.edu.pl

Універсітэт Лазарскага, Рэспубліка Польшча, г. Варшава

Выстава калекцыянера Сурмачэўскага

18 красавіка 2013 года ў нацыянальным гістарычным музеі Рэспублікі Беларусь адкрылася выстава ўнікальных гістарычных помнікаў Вялікага Княства Літоўскага "Скарбы шляхецкіх архіваў".

На выставе прадстаўлены арыгінальныя помнікі картаграфіі, графікі, сфрагістыкі, жывапісу XV-XIX стст. збору калекцыянера Ігара Сурмачэўскага.

Сярод прэзентаваных рарытэтаў карта Вялікага Княства Літоўскага Т. Макоўскага 1631 г., каралеўскія граматы і прывілеі, дзяржаўныя дакументы XVI-XVIII стст. і іншыя помнікі.

Ігар Сурмачэўскі - мастак, дызайнер, рэстаўратар, калекцыянер. Нарадзіўся ў 1961 годзе ў в. Вязань Дзяржынскага р-на Менскай воб-

ласці. У 1979-1984 - вучыўся ў Беларускам тэатральна-мастацкім інстытуце па спецыяльнасці мастак дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва. Удзельнік рэспубліканскіх і ўсесаюзных мастацкіх выстаў, удзельнік творчага аб'яднання "Галіна". З 1988 г. займаецца ікананісам і рэстаўрацыяй тэмпернага жывапісу. З 1977 г. пачаў збіраць прыватную калекцыю, звязаную з гісторыяй і культурай Беларусі.

Ігар Вячаслававіч займаецца дабрачыннай дзейнасцю і вяртаннем на Беларусь культурных каштоўнасцей, імкнецца адрэстаўраваць і вярнуць з небыцця частку нашай гісторыі. Спрабуе працягнуць старадаўнюю шляхецкую традыцыю па зборы "Слаўнага мінулага і гонару" нашай Бацькаўшчыны, як не-

калі гэта рабілі Радзівілы, Сапегі, браты Тышкевічы, браты Луцкевічы.

Ігар Сурмачэўскі неаднаразова прэзентаваў шырокай грамадскасці Беларусі і за яе межамі каштоўныя артэ-факты з прыватнага збору. Так, у 2011 годзе падзея стала выстава фотаздымкаў пачатку XX ст. беларускага святара Паўла Валынцэвіча. "Фоталетапіс даўжынёй ў паўстагоддзе", дзе была прадстаўлена частка калекцыі спадара Сурмачэўскага. 18 красавіка на вечарыне выступілі намеснік дырэктара музея Ніна Калымага, журналіст Пятро Васілеўскі, і іншыя беларускія калекцыянеры.

Выстава будзе працаваць па 12 траўня 2013 года.
Аляксей Шалахоўскі, гісторык, журналіст.



Другія Мельхісэдэкаўскія чытанні

21 красавіка 2013 года ў прыходзе імя Святой Ефрасініі Полацкай БАПЦ адбыўся нядзельны малебен у гонар айдоў-заснавальнікаў БАПЦ і другія Мельхісэдэкаўскія чытанні, прысвечаныя памяці Мітрапаліта Менскага і Беларускага Мельхісэдэка (Міхала Паеўскага).

Са змястоўнымі і цікавымі дакладамі выступілі вернікі прыходу БАПЦ і госці, запрошаныя на чытанні: Мікола Бамбіза - "Жыццёвы шлях Мітрапаліта Мельхісэдэка (М. Паеўскага)"; Гянадзь Драздоў - "Вобраз Мітрапаліта Мельхісэдэка ў жывапісе" (Г. Драздоў прэзентаваў свой мастацкі твор для БАПЦ - партрэт Мітрапаліта Мельхісэдэка); Анатоль Валахановіч - "Леў Сямёнавіч Паеўскі - святар, гісторык, археолаг, краязнавец, царкоўны дзеяч - бацька Мітрапаліта Мельхісэдэка" і "Камянецкі Свята-Сямёнаўскі праваслаўны храм"; скульптар Генік Лойка - "Вобраз Мітрапаліта Мельхісэдэка ў медальерным мастацтве" (Г. Лойка падрабязна распавёў прысутным, як ён увавасбіў вобраз Мітрапаліта Мельхісэдэка ў бронзавым медалі); Францішак Корзун - "Стан



праваслаўнае царквы ў Беларусі-Літве ў пачатку XX стагоддзя"; пратаярэі Леанід Акаловіч - "Служка Божы Мітрапаліт Менскі і Беларускі Мельхісэдэк" і "Радавод Паеўскіх і сямейныя фотаздымкі". Старшыня парафіяльнае рады пратаярэі Леанід Акаловіч узнагародзіў медалямі прыхаджан суполкі - Гянадзя Драздова медалём "За Бога і Айчыну" і Міколу Бамбізу медалём "Мітрапаліт Менскі і Беларускі Мельхісэдэк". Намеснік Старшыні Гянадзь Драздоў узнагародзіў айца Леаніда медалём "Мітрапаліт Менскі і Беларускі Мельхісэдэк". Алесь Спічак узнагароджаны медалём "Айцы-асветнікі". Вядома даследчыца жыцця і дзейнасці Мітрапаліта Мельхісэдэка Таццяна Проць-

ка за яе папулярнае царкоўнае чытанне і другое пашыранае выданне вялікай манаграфіі пра Мельхісэдэка (2012 год) удастоена новага бронзавага медала першай ступені "Мітрапаліт Менскі і Беларускі Мельхісэдэк".

Слухачы даведаліся шмат новага, невядомага дагэтуль пра Мітрапаліта Менскага і Беларускага Мельхісэдэка, пра яго бацьку Льва Паеўскага і пра іншыя цікавыя факты з жыцця Паеўскіх. Дакладчыкам быў задзены шэраг пытанняў.

Другія Мельхісэдэкаўскія чытанні ў Менскай Ефрасінінскай суполцы закончыліся спяваннем царкоўнага гімну "Магутны Божа" і частаваннем.

Анатоль Валахановіч.

У Мастоўлянах з'явілася мемарыяльная дошка ў гонар Кастуся Каліноўскага

У вёсцы Мастоўляны, што на Беласточчыне, дзе нарадзіўся Кастусь Каліноўскі, адзін з кіраўнікоў паўстання 1863-1864 гг. на землях Беларусі і Літвы, адкрылі мемарыяльную дошку.

У мерапрыемстве ўзялі ўдзел жыхары вёскі, беларускія гісторыкі Вячаслаў Швед і Сяргей Токць, а таксама прадстаўнікі гарадоцкага самакіравання.

- Кастусь Каліноўскі вельмі важная постаць у гісторыі польскага і беларускага народаў, - адзначыў С. Токць.

Гісторык Вячаслаў Швед дадае:

- Тут ён нарадзіўся, правёў раннія дзяцінства. Да Ялоўкі, дзе ён быў двойчы ах-

рышчаны, адсюль 7 кіламетраў. Магчыма ў часы паўстання ён тут бываў.

Гарадоцкі паэт Анатоль Парэмбскі згадвае:

- Мая прабабка служыла ў двары ў Мастоўлянах у часы паўстання. Яна бачыла Кастуся Каліноўскага раз ці два.

Адкрыццё мемарыяльнай дошкі ў гонар Кастуся Каліноў-



скага супала з ваяводскімі ўгодкамі выбуху паўстання 1863 года.

Ва ўрочышчы Перацёсы каля Гарадка пройдзе галоўныя ўрачыстасці звязаныя з гадавінай бітвы пад Перацёсамі.

*Лукаш Леанюк
Беларускае Радыё
Рацыя
Фота аўтара.*

Галоўны ядзершчык БССР змагаўся з наступствамі Чарнобылю

Цяпер, калі праўдзівая інфармацыя пра Чарнобыль становіцца больш даступнай, хочацца дадаць некалькі словаў пра мужа і прыніцыпавага Васіля Барысавіча Несцяранку (1934-2008), члена-карэспандэнта Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі (1972), доктара тэхнічных навук (1968), заслужанага дзеяча навукі і тэхнікі БССР, стваральніка і краўніка інстытута радыяцыйнай бяспекі "Белрад".

На жаль, ён пайшоў з жыцця некалькі гадоў таму.

Мне даводзілася сустракацца і гутарыць з Васілём Барысавічам. Першая сустрэча адбылася ў той час, калі інстытут, выселены са свайго будынка, знаходзіўся на тэрыторыі Дома Міласэрнасці. Другі раз прафесар прымаў наведвальнікаў у новым катэдры інстытута на 2-ім Марусінскім завулку. Яго вочы былі светлымі, уражвала ў характары дабрыня і жадае дапамагчы людзям.

Васіль Несцяранка нарадзіўся 2 снежня 1934 г. у гарадскім пасёлку Чырвоны Кут (Луганская вобласць, Украіна). У 1958 годзе ён скончыў Маскоўскую вышэйшую тэхнічную вучэльню імя Баўмана (цяпер Маскоўскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт). У 1958-1962 гадах Васіль Несцяранка быў навуковым супрацоўнікам Інстытута рухавікоў АН СССР.

У 1963-1965 гадах ён загадваў лабараторыяй Інстытута цепла- і масаабмену АН БССР. З 1965 года ён кіраваў аддзелам і быў намеснікам дырэктара па навуковай рабоце, у 1977-1987 гадах - дырэктарам Інстытута ядзернай энергетыкі АН БССР. Адначасова ў 1971-1987 гадах ён з'яўляўся генеральным канструктарам перасоўнай атамнай электрастанцыі. Яму было даручана і ён паспеў запрактаваць атамную электрастанцыю "Памір", якая магла б транспартавацца на "аўтамабільнай шасі". Калі б СССР не абрынуўся, гэтая вынаходніцтва пастаўленае на паток, змяніла б эканамічную карту планеты.

Галоўным учынкам свайго жыцця ён лічыў сваю пазіцыю падчас аварыі на ЧАЭС. Ён быў галоўным фізі-

кам-ядзершчыкам у БССР на момант аварыі і найбольш кваліфікаваным ядзершчыкам. Чарнобыльская катастрофа і крах СССР з яго тэхналагічнай культуры змянілі прафесійную "нішу" В.Б. Несцяранкі. Прафесар прыйшоў да высновы, што чалавецтва не гатова валодаць такой крыніцай энергіі, як АЭС.

З 1990 года Васіль Несцяранка стаў заснавальнікам і дырэктарам Інстытута радыяцыйнай бяспекі "Белрад". У 1990-1994 гадах ён з'яўляўся старшынём аб'яднанага экспертнага камітэта Беларусі, Украіны і Расіі.

У сталым веку ён пакутаваў ад цяжкіх хвороб, звязаных з камандзіроўкамі ў Чарнобыльскія вёскі, але працягваў ствараць новыя праекты, навуковыя групы.

Па звычайных меркаваннях ён адмовіўся ад кіраўніцтва ядзернымі праектамі і заняўся экалагічнымі даследаваннямі. 80 адсоткаў ўсёй незалежнай інфармацыі аб наступствах аварыі на ЧАЭС у Беларусі, якой карыстаецца свет - вытворчасці інстытута радыяцыйнай бяспекі "Белрад".

В.Б. Несцяранка адхіліў прапановы ўзнавіць сваё вынаходніцтва - аўтаномную АЭС - у адной з заходне-еўрапейскіх краін. Ён адмовіўся таксама ўзначаліць будаўніцтва беларускай АЭС. Былі і іншыя прапановы таго ж тыпу.

Васіль Несцяранка быў вядомы як аўтар больш за 300 навуковых прац, у тым ліку 15 манаграфій, больш за 320 вынаходак.

"Радыяцыйны маніторынг прадуктаў харчавання ў населеных раёнах, пацярпелых ад наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС". "Рэкамендацыі па мерах радыяцыйнай абароны населеных раёнаў і іх эфектыўнасць". "Радыяцыйны маніторынг жыхароў і іх прадуктаў харчавання ў Чарнобыльскай зоне Беларусі", - гэтыя даследванні мелі практычнае прымяненне.

У ім уражвала вера ў розум чалавека, у тое што, беларусы могуць пераадолець наступствы Чарнобылю з дапамогай навуковага падыходу, з улікам медыцынскіх рэкамендацый, самадyscyпліны,



арганізаваннасці.

Разуменне таго, што калі імі будзе кіраваць не жорстка, і не гарэлкай яны будзе выводзіць радыяцыю, а прымаць пекцінавыя прэпараты, то узровень назапашванняў можна зніжаць, і тым самым здымаць перагрузку з сэрца, нырак, печані.

Супрацоўнікі лабараторыі спектравымірчэння чалавека "Белрада" выязджалі ў забруджаныя раёны, праводзілі замеры радыяцыі. Яны распарацоўвалі рэкамендацыі для школаў і дзіцячых садкоў, для ўстановаў грамадскага харчавання. Былі выданыя кнігі і брашурны пра тое, як знізіць узровень радыяцыі ў прадуктах, як уберагчы дзяцей ад яе шкоднага ўплыву. Адна з такіх кніжак называецца "Як абараніць сябе і сваё дзіця ад радыяцыі". Разумныя людзі слухалі Васіля Несцяранку і яго калегу. Пасля таго, як ў Японіі адбылася аварыя на станцыі ў Фукусіме, японцы ўзялі на ўзбраенне досвед беларусаў, пераклацілі кнігі нашых вучоных на японскую мову і выдалі вялікім накладам.

Зараз інстытут радыяцыйнай бяспекі "Белрад" знаходзіцца пад Менскам, у пасёлку Навінкі, па 2-ім Марусінскім завулку, дом 27, тэл. 289-03-83. У інстытуце можна праіці даследванні аб назапашванні радыяцыі ў арганізме чалавека і атрымаць рэкамендацыі, як яе выводзіць. Інстытут праводзіць экалагічны маніторынг, прапануе населенству пекцінавыя прэпараты, якія зніжаюць дозы радыяцыйных назапашванняў.

Э. Дзвінская.

На здымку: прафесар, член-карэспандэнт НАН РБ В.Б. Несцяранка.

3 траўня 2013 года ў 12.00

Управа ГА БНФ "Адраджэньне", Менск, вул. Чарнышэўскага, 3

Прэзентацыя праекту "Тры партрэты Кастуся Каліноўскага"

3 траўня а 12-ай гадзіне на сядзібе БНФ у Менску (вул. Чарнышэўскага, 3) адбудзецца прэзентацыя ўнікальнай акцыі, прысвечанай угодкам нацыянальна-вызвольнага паўстання 1863-64 гг.

Паводле ініцыятывы вядомага беларускага мастака Міколы Купавы на сядзібе БНФ у Менску будзе экспанаваныя тры ягоняныя працы:

1. **Кастусь Каліноўскі.** Лінарыт. 290x198 мм. 1976 г.

2. **Кастусь Каліноўскі.** На пачатку. Лінарыт. 500x365 мм. 1977 г.

3. **Партрэт Кастуся Каліноўскага.** Каляровы лінарыт. 606x440 мм. 1978 г.

Творы Міколы Купавы будзе экспанаваныя да канца траўня. На працягу гэтага часу можна будзе падаваць заяўкі на ўдзел у адкрытым аўкцыёне, які стане завяршэннем праекту.

Ахвотных узяць удзел у аўкцыёне просім тэлефанаваць на нумар +375-29-5513236 (МТС). 50% ад атрыманых на аукцыёне сродкаў мастак збіраецца перадаць на рахунак рэканструкцыі кляштару базыльянаў у Воршы. Гэты помнік віленскага барока 1770 г. пабудовы (асвечаны ў 1774 г.) ужо дзесяць гадоў стаіць без даху і разбураецца ад снегу, марозаў, дажджоў і сонца.

Такі аўкцыён праводзіцца ў Беларусі ўпершыню.

Уфанатэку паўстання Песня пра Каліноўскага

Словы А. Цыхуна

Музыка Я. Петрашэвіча



Гамоняць над Нёмнам дубы векавыя
Пра той незабыўны і мужны паход.
Прайшоў Каліноўскі шлях баявы,
І песнямі славіць паўстанцаў народ.

На плошчы Лукішскай пад сум люду вёскі,
Пад бой барабанаў і звон кайданоў.
Жыццё маладое аддаў Каліноўскі
За Белую Русь і за Волгу братоў.

Над краем гады праплылі чарадою,
І голас жалейкі разнеслі вятры,
А слава аб нашым народным герою
Жыве, як святое прамяністай зары.

Прыходзьце ў тэатр!

Паверце, вы не змарнуеце свой час. Тэатр навучае так, як гэтага не зробіць тоўстая кніга. Тэатр - гэта не кіно, не эстрада, не тэлебачанне. Тэатр - гэта не апопад пра каханне, ён сам - каханне. І значыць вас двое: акцёр і глядаць.

Лідскі народны драматычны тэатр раённага Палаца культуры адзначае ў гэтым годзе сваё 65-годдзе.

Ля вытокаў першага самадзейнага тэатра ў Лідзе стаяў І.М. Шолк. Менавіта ён, як рэжысёр, артыст і педагог у 1948 годзе паставіў п'есу А.М. Арбузава "Шестеро любімых". Пасля былі іншыя шматлікія пастаноўкі.

У 1967 годзе за пастаноўку спектакля "Хто смяецца апошнім" па п'есе К. Крапівы калектыву было прысвоена ганаровае званне "народны".

Мелехавец, У. Шчэлін. У 2010 годзе рэжысёрам тэатра стала Ірына Сільчанка.

Сёння пастаноўкі народнага драматычнага тэатра дэманструюць розныя творчыя кірункі: гэта мініяцюры, жывыя паштоўкі, інсцэніроўкі, тэатралізаваныя прадстаўленні, PR- прадстаўленні, і, зразумела, спектаклі для дзяцей, мо-

мы сутыкаемся ў жыцці даволі часта, збоку, каб ацанілі паводзіны герояў і ўявілі сабе ў падобным становішчы. Нездарма ж некалі Уладзімір Маякоўскі заўважыў, што "тэатр - гэта павелічальнае шкло, а не люстэрка. У кожнага чалавека пад капелюшом - свой тэатр, дзе адбываюцца драмы, часта больш складаныя, чым тыя,



што стаяцца ў тэатры. А скрозь прызму тэатра на іх можа паглядзець пад іншым вуглом".

Часам складана растлумачыць глядачам, колькі намаганняў, колькі нябачнай працы ў мастацтве акцёра, якое збоку выглядае такім лёгкім і прыемным. Артысты самадзейнага тэатра рэспіруюць свае ролі кожную вольную ад працы хвіліну. Ка-жучь, што той, хто аднойчы паспытаў смак творчасці, ужо не шукае іншай аса-



За мінулыя гады калектыву неаднаразова становіўся лаўрэатам і дыпламантам абласнога фестывалю народных (узорных) тэатраў. Яго спектаклі вядомы не толькі ў краіне, але і за яе межамі. Так, у 1998 годзе тэатр даваў прадстаўленні для жыхароў Падмаскоўя - Серпухава, Протвіна і Пушчына.

Значны ўклад у развіццё тэатра ўнеслі самадзейныя артысты С. Зялінскі, Р. Бутрымовіч, Г. Серабракоў, Л. Канчэўская, М. Малаховіч, Д. Квінто, С. Сліўко, М. Гораш, М. Клешчанка, Ю. Карпук і інш. За мінулыя гады тэатральны калектыву ўзначальвала цэлая плеяда рэжысёраў: П. Дакукі, Д. Альпяровіч, В. Талкалін, В. Калбушкіна, В. Маёраў, У. Самсонаў, У. Хадарук, В.

ладзі і дарослай аўдыторыі, што дазваляе пашырыць геаграфію гастрольнай дзейнасці. Вядома, што юбілей - гэта нагода, каб азірнуцца назад, уважыць і ацаніць зробленае, улчыць памылкі і неапрацоўкі. Але юбілей - гэта яшчэ адзін этап у руху наперад, гэта мноства планаў, задумаў.

А распачаўся юбілейны сезон тэатра спектаклем "Аперация "ЗАГС" па сучаснай п'есе А. Венедыктавай у перакладзе на беларускую мову. Рэжысёр-пастаноўшчык Ірына Сільчанка, мастак-пастаноўшчык - Алесь Лазоўскі.

Выбіраючы для будучага спектакля менавіта гэты твор, кіраўнікі тэатра мелі жаданне, каб глядачы не толькі адпачылі, атрымалі задавальненне падчас прагляду, але і паглядзелі на сітуацыю, з якой

лоды. Магчыма так станецца з маладымі артыстамі Вольгай Пацягевіч і Ігарам Сачанкам, для якіх спектакль "Аперацыя "ЗАГС" стаў тэатральным дэбютам. Акрамя іх у пастаноўцы задзейнічаны Ала Чараватая і Тамара Зенюкевіч.

Калі вы адчуваеце ў сабе нераскрыты талент і маеце жаданне правесці свае сілы і здольнасці на тэатральных падмостках у розных амплуах наш сардэчна запрашаем вас у наш калектыву сабраць.

Сёння Лідскі народны драматычны тэатр рыхтуецца да IX абласнога фестывалю народных (узорных) тэатраў "Лідскія тэатральныя сустрэчы". Пажадайце нам поспеху!

Рэжысёр Лідскага народнага драматычнага тэатра
Ірына Сільчанка.

"Пасля свята"

Сэрца паэта заўсёды адгукаецца на ўсе праявы чалавечага жыцця. Яго тонкая, адкрытая душа спавадаецца перад аркушам паперы ў сваіх разважаннях аб гэтым жыцці, часта несправядлівым, невыносным, яна сумуе аб вечным супрацьстаянні добра і зла, задумваецца аб прызначэнні чалавека на зямлі, спрабуе адказаць на незразумелыя часам пытанні: "Навошта я прыйшоў у гэты свет? А што там, па-за ім?" Вось і ў новым зборніку вершаў Уладзіміра Папковіча "Пасля свята" аўтар разважае над адвечным.

Прэзентацыя кнігі, якая выйшла з друку ў выдавецтве "Логвінаў" у гэтым годзе, адбылася ў Віцебскай абласной бібліятэцы 16 красавіка. Уладзімір Папковіч - вядомы паэт, перакладчык, празаік, педагог, які жыве ў Віцебску, аўтар некалькіх зборнікаў вершаў. Чытачы добра ведаюць яго кнігі "На досвітку", "Зерне", "Самы кароткі цень", "На тым стаю", "Вы будзеце смяяцца", ён лаўрэат гарадской прэміі творчай інтэлігенцы "Сузор'е муз" (2002), лаўрэат прэміі У. Караткевіча (2004). Паэт, калі ён сапраўдны, мае заўжды сваю адметную грамадзянскую пазіцыю, і ў гэтым сэнсе У. Папковіч - не выключэнне, ён сапраўдны патрыёт сваёй Радзімы, які прысвяціў жыццё адданаму служэнню беларускай мове і паэтычнаму радку. На жаль, так сталася ў



жыцці беларусаў, што пісаць, а тым болей, размаўляць на роднай мове сёння нешта накітальна вычыну.

Уладзіміра Папковіча любяць і паважаюць у пісьменніцкім асяродку, ім захапляліся і захапляюцца яго шматлікія студэнты. У гэты вечар завіталі да паэта шчырыя прыхільнікі яго паэтычнага і чалавечага таленту, бо Уладзімір Антонавіч вабіць заўсёды не толькі пісьменніцкімі здабыткамі, але і адметнымі чалавечымі рысамі, і перш за ўсё - душэўнай мяккасцю і дабраўднёй. Стасавацца з такой асобай - заўжды шчасце, і чым далей жывеш, тым болей разумееш гэта. Няма было сказана добрых слоў у адрас паэта, але кожны раз ловіш сябе на думцы, што нешта не сказала самае галоўнае, ці найбольш важнае, амаль так, як у яго творы: "Хоць шмат гаварылі, а мала ска-

залі..." Але хочацца напрыканцы працягваць вось такі верш з новай кнігі аўтара:
*Мне сівізна на галаву,
Як іней на траву,
Кладзецца...*

*Трываю боль - але жыву,
Мне нікуды не падзецца.*

*Не раз даваў зарок: душу
Больш не адкрыю ліхадзёю.
Зноў спатыкнуўся, зноў наіду,
Як птушаны ў крыві, надзею.*

*Упарта крочу на святло,
Мне ў змрок
бачацца прагалы.
Як можна дапусціць,
Каб зло
Нахабна так перамагала?*

Шмат гадоў плёну, шапоўны Уладзімір Антонавіч!
Наталля Бондар (Галавач),
з.п. Бешанковічы,
Віцебская вобласць.

Рэдактар Станіслаў Вацлававіч Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Алена Анісім, Юрась Бабіч, Марыя Баравік, Вінцук Вячорка, Юрась Каласоўскі, Юля Карчагіна, Леакадзія Мілаш, Максім Новік, Язэп Палубятка, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алесь Трусаў.

<http://nashaslova.mns.by/> <http://pawet.net/>
<http://kamunikat.org/> <http://tbm-mova.by/>

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.

Газета падпісана да друку 29.04.2013 г. у 10.00. Замова № 1064.

Аб'ём 2 друкаваныя аркушы. Наклад 2000 асобнікаў.

Падпісны індэкс: 63865.

Кошт падпіскі: 1 мес. - 4450 руб., 3 мес. - 13350 руб.

Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі № 908 ад 18 снежня 2009 г. выдана Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для паштовых адпраўленняў:
231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslova@tut.by